

STANDARD SPOKOJENOSTI UŽIVATELŮ

PRŮZKUMY V NEPROFESIONÁLNÍCH KNIHOVNÁCH ZLÍNSKÉHO KRAJE

Celostátní seminář Regionální funkce knihoven
2021, Pardubice 20. - 21. 10. 2021

Ing. Jana Tomancová
Krajská knihovna Františka Baroše ve Zlíně

- ▶ Součástí standardu služeb poskytovaných knihovnou je pravidelné zjišťování spokojenosti klientů se službami knihovny.
- ▶ Pro malé neprofesionální knihovny je většinou složité zorganizovat dotazníkové šetření pro své uživatele, proto jim byl nabídnut webový a tištěný dotazník, propagační materiály a metodická pomoc, kterou mohly využít.
- ▶ Dotazník byl jednotný v celém Zlínském kraji a to v letech 2015 a 2020.

ZKUŠENOSTI S REALIZACÍ A VYHODNOCENÍM DVOU ANKET

- ▶ **Metodický pokyn MK ČR k vymezení standardu VKIS (2019)**
- ▶ **Článek 13: Měření spokojenosti uživatelů knihovny**
- ▶ Spokojenost uživatelů se zjišťuje pravidelně **každých 5 let** pomocí standardizovaného dotazníku (ankety).
- ▶ Hodnocení knihovnických služeb se provádí u uživatelů nad 15 let a u uživatelů do 15 let.
- ▶ Provozovatelé knihoven **průběžně** sledují a monitorují výkony knihoven pomocí měření spokojenosti uživatelů pro potřeby řízení a financování knihovny. Cílem měření je poskytnout **spolehlivé údaje** o tom, jak uživatelé posuzují knihovnické služby.

STANDARD PRO DOBROU KNIHOVNU

- ▶ Cíl ankety:
  - ▶ zjistit, do jaké míry jsou uživatelé knihoven se službami své knihovny spokojeni
  - ▶ získání podnětů od občanů ke zlepšení služeb knihovny
- ▶ Určení – neprofesionální knihovny kraje, profesionální knihovny mohly také využít, ale většinou prováděly podrobnější dotazník

ANKETA V ROCE 2015

- ▶ Spolupráce metodiček pověřených knihoven na přípravě
- ▶ Sjednocení otázek v celém kraji, inspirace vzorovými dotazníky na stránkách NK - vytvořen vzorový dotazník (shoda na stručném dotazníku – 7 otázek)
- ▶ Školení

CO PŘEDCHÁZELO

- ▶ Na základě dohody metodiček byl vytvořen vzorový dotazník.
- ▶ Proběhl zkušební průzkum s fiktivními daty a zkušební vyhodnocení.
- ▶ Metodičky pověřených knihoven vytvořily pro své okresy samostatné dotazníky, které obsahovaly **stejné otázky** jako vzorový dotazník. Metodičky seznámily své knihovny s možností využít standardizovaný dotazník, rozeslaly webový odkaz na dotazník i textový pro vytištění v knihovnách.
- ▶ Oslovení zřizovatelů knihoven bylo zdůvodnění průzkumu, prohlášení o anonymitě dotazovaných a informace o zpětném zaslání získaných dat.
- ▶ Termín sběru dat: 15. 9. – 31. 12. 2015
- ▶ Vyhodnocení za jednotlivé regiony a seznámení zřizovatelů a knihoven s výsledky průzkumu jejich konkrétní knihovny. Proběhlo také vyhodnocení na úrovni kraje.

REALIZACE ANKETY 2015

Webové stránky knihoven

- ▶ Pro šetření mezi uživateli byl zvolen on-line dotazovací nástroj Google Formuláře.
- ▶ Výhodou on-line sběru dat je, že data se rovnou ukládají do databáze, také je dodržena potřeba anonymity, uživatel může dotazník vyplnit i mimo knihovnu.

Tištěné formuláře dostupné v jednotlivých knihovnách

- ▶ Formuláře byly rozeslány do knihoven k vytištění, vyplněné dotazníky byly očíslovány a předány metodičkám, které zajistily přepis vyplněných formulářů do elektronické podoby.

MÍSTO SBĚRU DAT

ANKETA SPOKOJENOST SE SLUŽBYMI KNIHOVNY

*Povinné pole

1. Jak vám vyhovuje otevírací doba knihovny?
  - vyhovuje
  - ani vyhovuje, ani nevyhovuje
  - nevyhovuje
  - nevím, nemohu odpovědět
2. Jak jste spokojen/a s výběrem knih v knihovně?
  - ano
  - někdy ano, někdy ne
  - ne
  - nevím, nemohu odpovědět
3. Najdete na internetových stránkách knihovny bez problémů vždy to, co hledáte?
  - ano
  - někdy ano, někdy ne
  - ne
  - nevyužívám
4. Jak hodnotíte celkovou úroveň služeb poskytovaných knihovnou? *
  - 1 – velmi dobrá
  - 2 – dobrá
  - 3 – průměrná
  - 4 – špatná
  - 5 – velmi špatná
5. Obecní knihovna, kterou navštěvujete: *
Např. Střítež nad Bečvou
6. Věk *
  - do 15 let
  - 16 a více let
7. Máte-li jakékoliv připomínky či náměty, které by podle Vás mohly přispět ke zlepšení služeb vaší knihovny, napište je prosím zde: .....

1. Jak vám vyhovuje otevírací doba knihovny?
  2. Jak jste spokojen/a s výběrem knih v knihovně?
  3. Najdete na internetových stránkách knihovny bez problémů vždy to, co hledáte?
  4. Jak hodnotíte celkovou úroveň služeb poskytovaných knihovnou?
  5. **Obecní knihovna, kterou navštěvujete: .....**
  6. **Věk**
  7. **Máte-li jakékoliv připomínky či náměty, které by podle Vás mohly přispět ke zlepšení služeb vaší knihovny, napište je prosím zde. ....**
- ▶ Dotazník univerzální pro všechny věkové kategorie, většinou odpovídali dospělí uživatelé.

DOTAZNÍK 2015 – 7 OTÁZEK

- ▶ Jedna otevřená otázka
- ▶ Hlavní povinná otázka:
  - ▶ **Jak hodnotíte celkovou úroveň služeb poskytovaných knihovnou? ***
    - ▶ 1 – velmi dobrá
    - ▶ 2 – dobrá
    - ▶ 3 – přiměřená
    - ▶ 4 – špatná
    - ▶ 5 – velmi špatná

OTÁZKY

Indikátor spokojenosti uživatelů knihovny starších 15 let

- ▶ Více než 90 % uživatelů hodnotí služby knihovny jako dobré nebo velmi dobré.
- ▶ Škála pro hodnocení spokojenosti s knihovnickými službami:
  - ▶ velmi dobré
  - ▶ dobré
  - ▶ přiměřené
  - ▶ špatné
  - ▶ velmi špatné

Indikátor spokojenosti uživatelů knihovny do 15 let

- ▶ Více než 75 % dětí a mládeže hodnotí služby knihovny stupněm dobré.
- ▶ Škála pro hodnocení spokojenosti s knihovnickými službami:
  - ▶ dobré
  - ▶ přiměřené
  - ▶ špatné

- ▶ Anketu nabídlo svým uživatelům **155 knihoven** (57 % neprofesionálních knihoven kraje).
- ▶ **V 116 knihovnách** kraje vyplnilo anketu víc než 10 respondentů. V některých knihovnách se sešly třeba jen dvě odpovědi. Na základě dohody metodiček nebyly tyto ankety s malým počtem respondentů podrobně vyhodnocovány.
- ▶ **Celkem ve 100 neprofesionálních knihovnách Zlínského kraje hodnotilo víc než 90 % uživatelů služby své knihovny jako dobré nebo velmi dobré.**
- ▶ **V 16 knihovnách hodnotili uživatelé služby knihovny jako přiměřené nebo špatné.**
- ▶ Knihovny byly s celkovými výsledky seznámeny na okresních seminářích a také jejich zřizovatelé obdrželi vyhodnocení ankety.

VÝSLEDKY

ANKETA SPOKOJENOST SE SLUŽBAMI
KNIHOVNY 2020 – 2021

- ▶ Postup přípravy podobný jako v roce 2015 (schůzka metodiček, tvorba metodiky, propagace, ...)
- ▶ Původní termín sběru dat: **Termín: 5. 10. – 31. 12. 2020** (nakonec v souvislosti s uzavřením knihoven prodlouženo do září 2021)
- ▶ Vzhledem k existenci většího množství webových stránek malých knihoven a zkušenostem s realizací minulé ankety bylo **cílem větší zapojení knihoven do tohoto průzkumu.**
- ▶ Zaměřeno opět na neprofesionální knihovny.
- ▶ Knihovněm profesionálním bylo doporučeno využít standardizovaný dotazník dostupný např. na webu <https://ipk.nkp.cz/> v sekci Měření výkonu a kvality v knihovnách.

REALIZACE ANKETY 2020 – 2021

- ▶ Dotazník měl celkem opět 7 otázek
- ▶ První 3 otázky byly doplněny o „otevřené otázky“

REALIZACE ANKETY 2020 – 2021

1. Vyhovuje Vám otevírací doba knihovny?

- vyhovuje
- spíše vyhovuje
- ani vyhovuje, ani nevyhovuje
- spíše nevyhovuje
- nevyhovuje – napište dobu, která by vám vyhovovala

.....

2. Jste spokojen/a s výběrem knih v knihovně?

- velmi spokojen/na
- spíše spokojen/na
- někdy spokojen/na, někdy nespokojen/na
- spíše nespokojen/na
- velmi nespokojen/na – z jakého důvodu

.....

Otázka z ankety 2015:

Otázka z ankety 2020:

Najdete na internetových stránkách knihovny bez problémů vždy to, co hledáte?

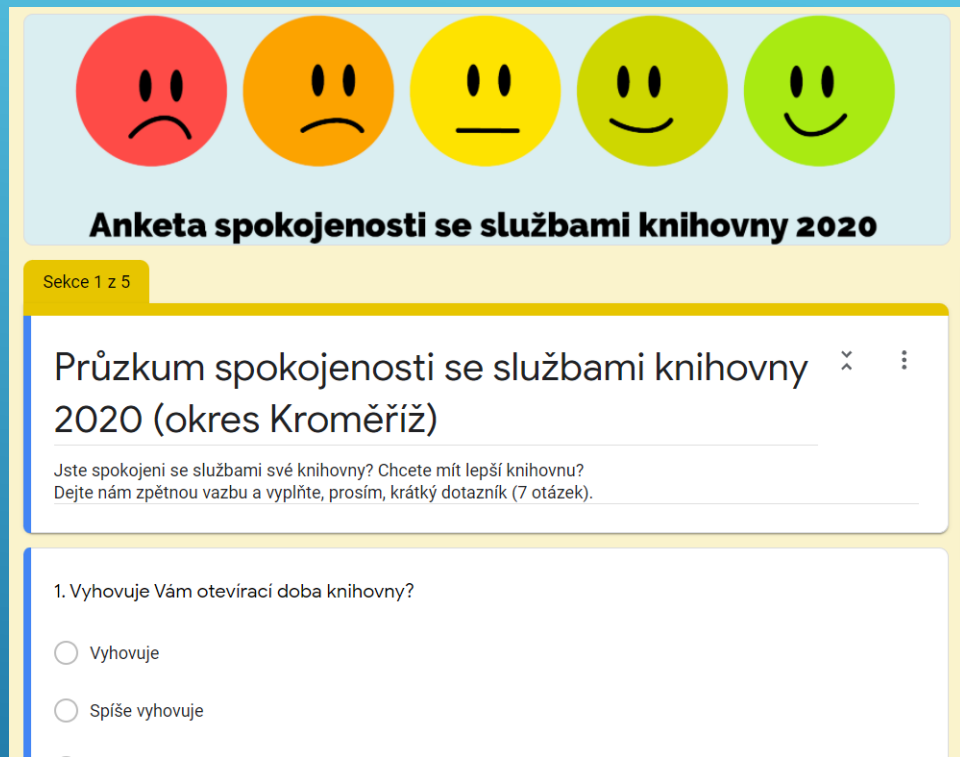
Jaké služby knihovny využíváte? (více možností)

- ▶ půjčování knih
- ▶ půjčování časopisů nebo novin
- ▶ půjčování audioknih
- ▶ půjčování společenských her
- ▶ navštěvuji akce pro veřejnost (besedy, výstavy, ...)
- ▶ internet v knihovně
- ▶ jiné (prosím, uveďte jaké)

ZÁMĚNA OTÁZEK

Příklad webového dotazníku

Anketa spokojenosti se službami knihovny 2020

Sekce 1 z 5

Průzkum spokojenosti se službami knihovny 2020 (okres Kroměříž)

Jste spokojeni se službami své knihovny? Chcete mít lepší knihovnu? Dejte nám zpětnou vazbu a vyplňte, prosím, krátký dotazník (7 otázek).

1. Vyhovuje Vám otevírací doba knihovny?

Vyhovuje

Spíše vyhovuje

Papírový dotazník

ANKETA SPOKOJENOST SE SLUŽBAMI KNIHOVNY 2020
*Povinné pole

1. Vyhovuje Vám otevírací doba knihovny?

vyhovuje

spíše vyhovuje

ani vyhovuje, ani nevyhovuje

spíše nevyhovuje

nevyhovuje – napište dobu, která by vám vyhovovala.....

2. Jste spokojen/a s výběrem knih v knihovně?

velmi spokojen/na

spíše spokojen/na

někdy spokojen/na, někdy nespokojen/na

spíše nespokojen/na

velmi nespokojen/na – z jakého důvodu .....
.....

3. Jaké služby knihovny využíváte? (více možností)

půjčování knih

půjčování časopisů nebo novin

půjčování audioknih

půjčování společenských her

navštěvuji akce pro veřejnost (besedy, výstavy, ...)

internet v knihovně

jiné (prosím, uveďte jaké)
.....

Facebook

Anketa spokojenosti se službami knihovny 2020

Instagram

**Anketa spokojenosti
se službami knihovny
2020**

Leták

**JSTE SPOKOJENI SE SLUŽBAMI
VAŠÍ KNIHOVNY?**

CHCETE MÍT NEJLEPŠÍ KNIHOVNU?

DEJTE NÁM ZPĚTNOU VAZBU.

**Vyplňte prosím krátký
dotazník na webu knihovny
nebo v knihovně.**

První krok ke zlepšení služeb knihovny.

PROPAGACE (FB, WEB, ...)

VÝSLEDKY ANKETY 2020 – 2021

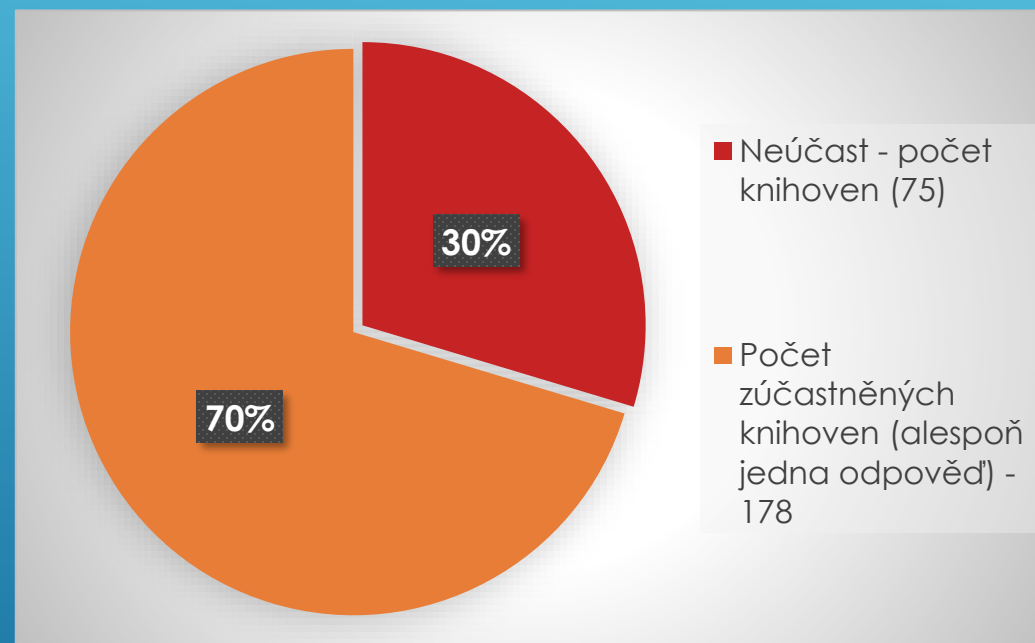
**Celkový počet
neprofesionálních knihoven
(bez poboček) 253**

Počet zúčastněných
knihoven (alespoň jedna
odpověď) 178

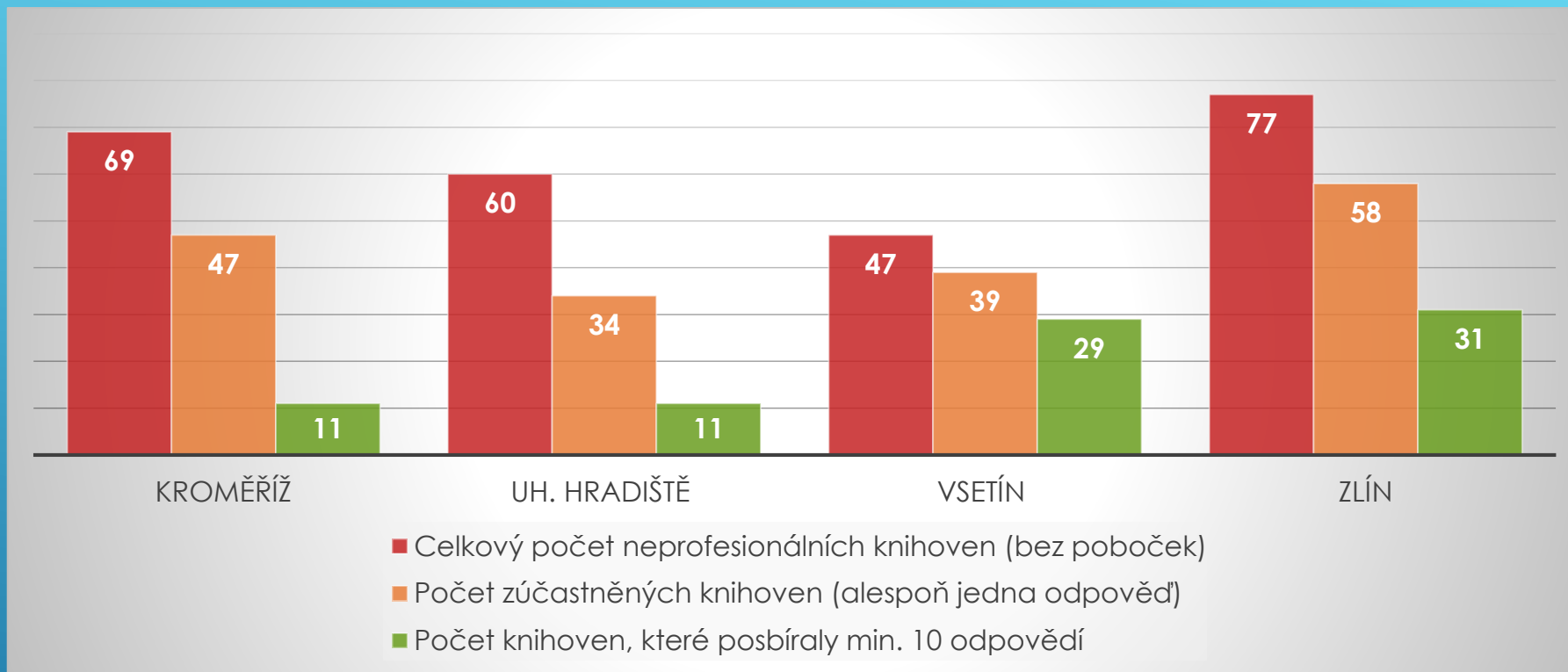
Počet knihoven, které
posbíraly min. 10 odpovědí 82

**Celkový počet vyplněných
dotazníků 1 850**

Zapojené neprofesionální knihovny

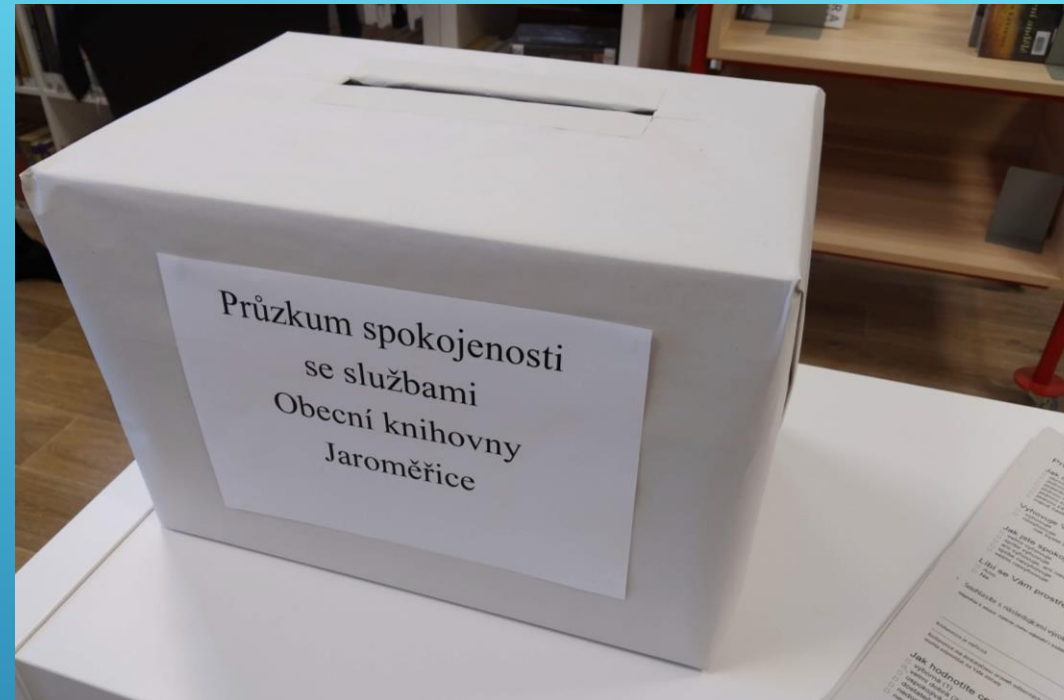

VÝSLEDKY

ZAPOJENÍ KNIHOVEN PODLE REGIONŮ

- ▶ Cíl byl splněn, ale výsledky byly ovlivněny uzavřením knihoven!
- ▶ Celkové zhodnocení shrnuto v prezentaci jen za 3 pověřené knihovny, které prováděly anketu do jednoho dotazníku. Došlo tedy ke sloučení 3 excelovských tabulek.
- ▶ Jedna pověřená knihovna měla vytvořeny pro každou knihovnu zvláštní dotazník.
- ▶ Každý způsob sběru dat má své výhody i nevýhody.

VÝSLEDKY

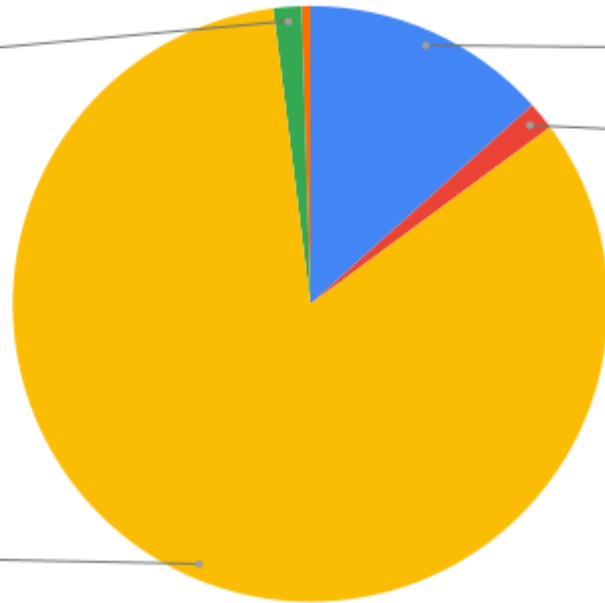
1. Vyhovuje Vám otevírací doba knihovny?

Ani vyhovuje, ani
1,5%

Spiše vyhovuje
13,4%

Spiše nevyhovuje
1,5%

Vyhovuje
83,1%

OTEVÍRACÍ DOBA KNIHOVNY

Provozní doba

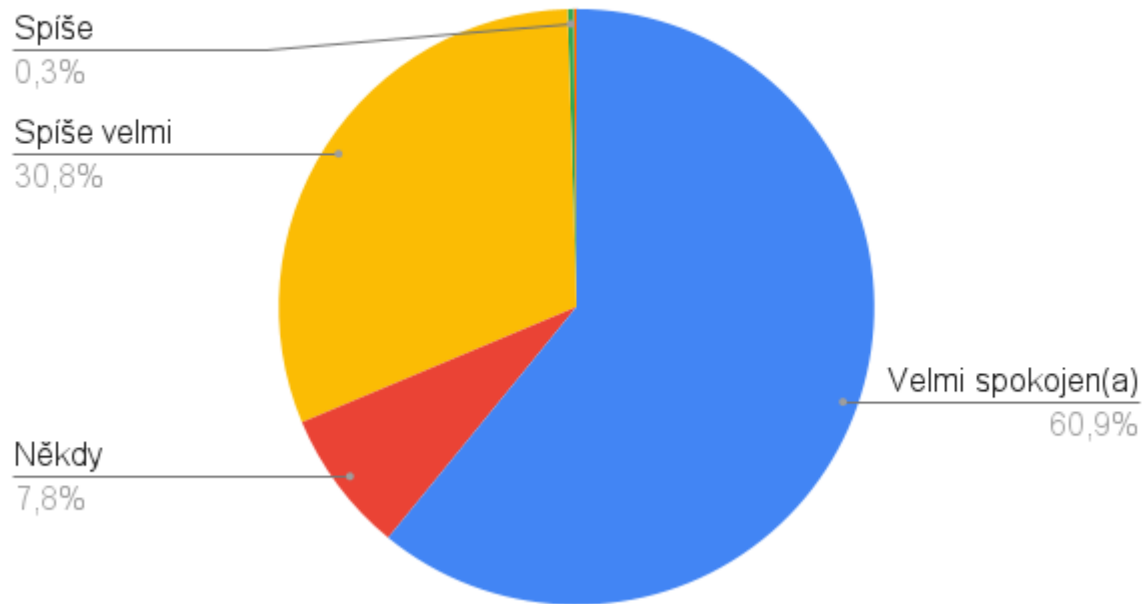
- ▶ Nejčastěji požadavek na delší provozní dobu, otevření i dopoledne atd.
- ▶ „Hlavně v zimě by se mohlo otvírat spíš.“
- ▶ „Otvírací dobu aspoň dva dny v týdnu.“

ZPĚTNÁ VAZBA, PŘÍKLADY ODPOVĚDÍ

2. Jste spokojen/a s výběrem knih v knihovně?

VÝBĚR KNIH

Nejčastěji bylo uvedeno, že je v knihovně **málo novinek** a že chtějí **nakupovat víc knih**.

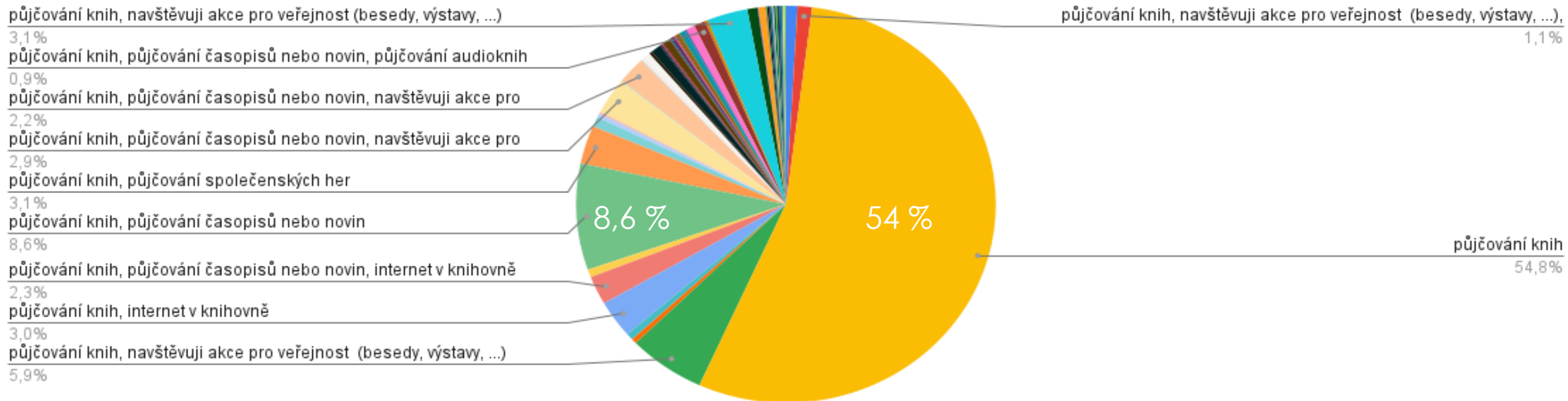
- ▶ „víc populárně naučných publikací“
- ▶ „Málo knih pro děti“
- ▶ „Hodně starých knih, vše už jsem četl“, „Více soudobých autorů“, „Výběr knih je malý, pořád od stejných autorů a stejná témata.“
- ▶ „Některé knihy jsou staré, možná by se možná by se mohly odvézt pryč“.
- ▶ „Více knih pro velké kluky“. „Staré pohádky už děti nebaví, chtějí nové hezké knihy.“
- ▶ „V otázce číslo 3 je uvedeno, že je možné vypůjčit společenské hry, o této možnosti jsem nevěděla. Tak bych uvítala větší podporu/propagaci možnosti vypůjčení spol. her.“
- ▶ „Více knih z doporučené maturitní četby Gymnázia“
- ▶ Více audioknih, různých žánrů...
- ▶ „Jsem spokojena, co nenajdu, zajistí paní knihovnice vypůjčením z Rožnova.“

VÝBĚR KNIH V KNIHOVNĚ

- ▶ „Kupujte více naučných knih - o zdraví, o vaření, historické, válečné apod.“
- ▶ „Hodně válečných a naučných knih v putovních souborech.“

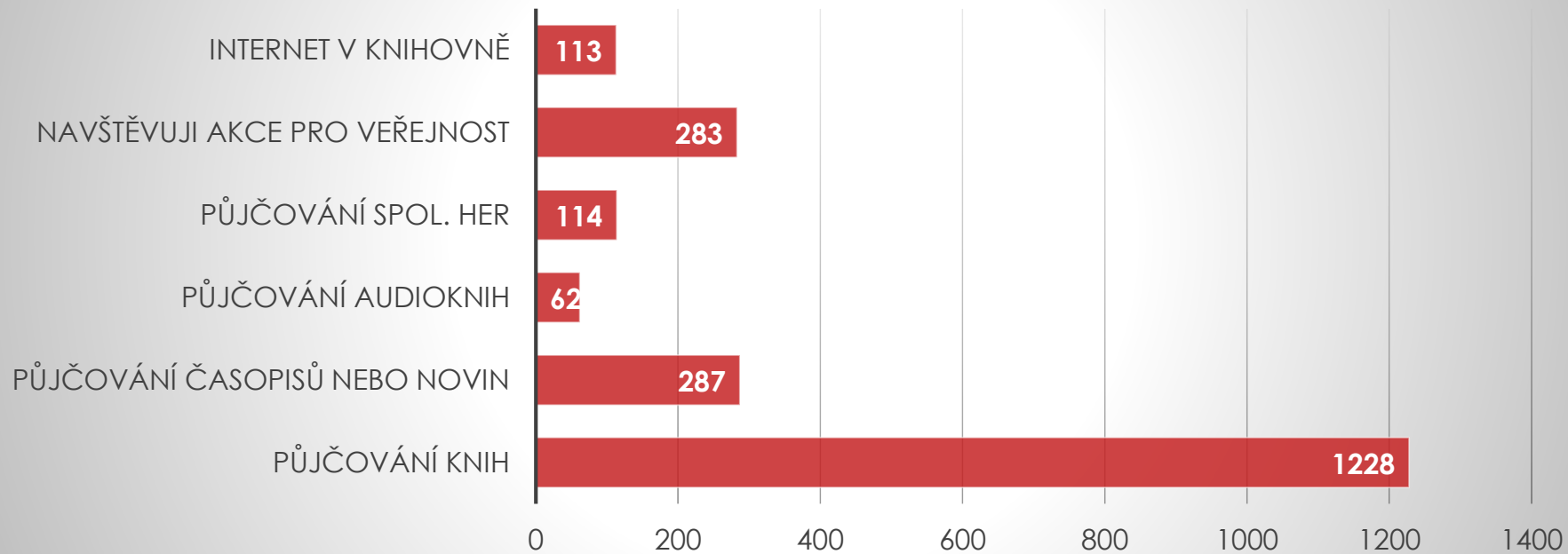
NIKDY SE NEZAVDĚČÍTE VŠEM...

Jaké služby knihovny využíváte? (více možností)

VYUŽITÍ SLUŽEB KNIHOVNY

Jaké služby knihovny využíváte?

VYUŽITÍ SLUŽEB KNIHOVNY

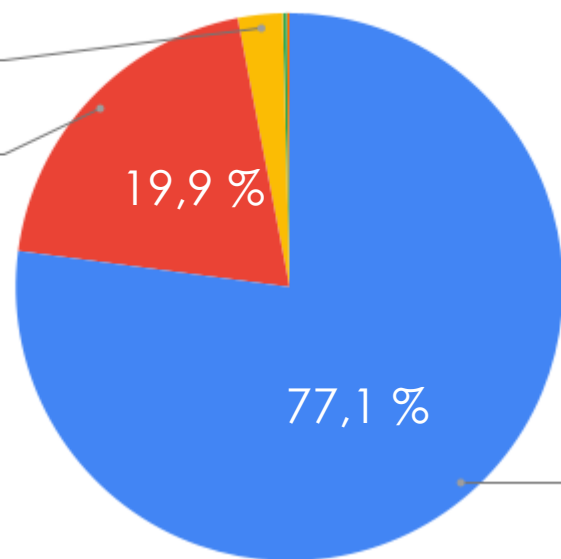
Jak hodnotíte celkovou úroveň služeb poskytovaných knihovnou?

Přiměřená

2,6%

Dobrá

19,9%

Velmi dobrá

77,1%

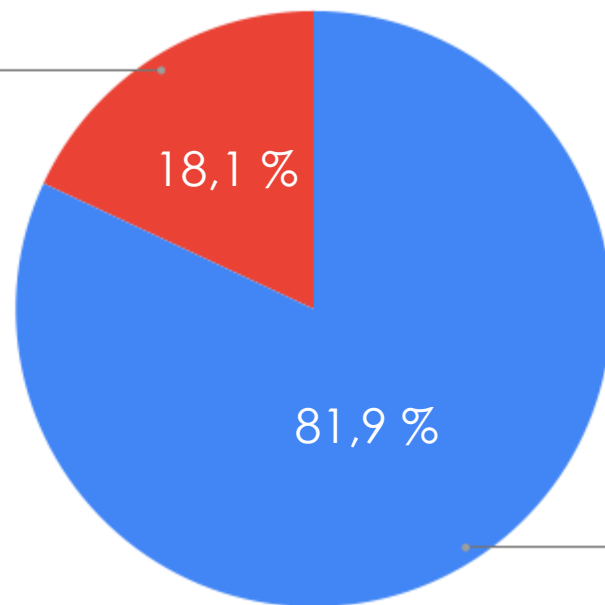
HODNOCENÍ ÚROVNĚ SLUŽEB

- **Celkem 97 %** respondentů hodnotí úroveň služeb poskytovaných knihovnou jako **velmi dobrou nebo dobrou**.
- **Standard pro dobrou knihovnu - Indikátor spokojenosti uživatelů knihovny starších 15 let:** Více než 90 % uživatelů hodnotí služby knihovny jako dobré nebo velmi dobré.
- **Pouze 5** respondentů hodnotilo služby knihovny jako špatné a velmi špatné ☹

Věk

Do 15 let

18,1%

16 a více let

81,9%

VĚK

Častá chvála knihovnic

- ▶ „Paní knihovnice je skvělá, o knihách ví opravdu moc a umí doporučit.“
- ▶ „...vždy dobře poradí, je pružná ve spolupráci, vždy milá, ochotná a usměvavá, prostě miliónová“
- ▶ „Mám rád povídání s paní knihovnicí.“

Občas i kritika

- ▶ „Uvítala bych větší přehled paní knihovnice.“

DALŠÍ NÁMĚTY, PŘIPOMÍNKY

Doporučování, přehled...

- ▶ „Ráda bych pochválila paní ....., která vede knihovnu velmi aktivně, má přehled o knihách a vždy rozesílá email, když nastane změna provozní doby, nebo má na stole nové kousky ke čtení. Za to jí velmi děkuji.“

Občas i kritika

- ▶ „Nemám informace, zda se něco nového děje v knihovně, jestli jsou nové knihy a jaké, chtělo by to více informovat.“

INFORMOVANOST

Časté jsou stížnosti na **bariérovost** a požadavek na **nové moderní vybavení**.

- ▶ „Moc schodů“, „Jenom ty schody“, „Vhodnější přístup pro staré lidi“, „Škoda, že jste až ve 3. patře - moc špatně se mi chodí“.
- ▶ „Pan knihovník je dobrý, ale místnost je velice zastaralá, neútluná a je až v podkroví.“

Prostory – knihovna je malá, není místo pro děti, ani na posezení pro seniory

- ▶ „Chtělo by to větší a modernější knihovnu“
- ▶ „Chybí označení regálů podle druhu četby“, „Někdy je orientace v knihovně trochu chaotická.“
- ▶ „V knihovně ráda trávím čas s přáteli.“
- ▶ „Možnost vrátit knihy kdykoli.“

DALŠÍ NÁMĚTY, PŘIPOMÍNKY

- ▶ Bylo dobré knihovníkům ukázat, že pomocí ankety lze získat zpětnou vazbu, informace, náměty a doporučení od uživatelů – to jim může pomoci k tomu, jak vést knihovnu, jak mít dobrou knihovnu, co udělat, zlepšit, jak spolupracovat s uživateli...

ZPĚTNÁ VAZBA OD METODIČKY

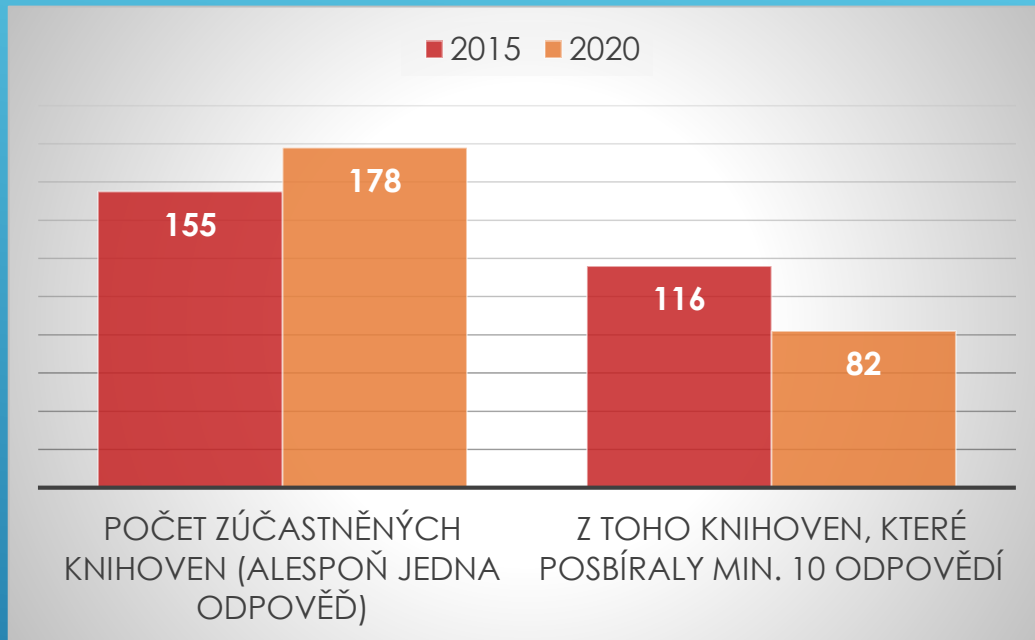
- ▶ Výsledky anket je důležité konzultovat jak s knihovníkem, tak i se zřizovateli.
- ▶ Podněty od uživatelů knihoven lze využít jako argumenty pro změny v knihovnách.
- ▶ Některé stížnosti je nutné řešit (orientace ve fondu apod.)

A ZASE ÚKOLY PRO METODIKY

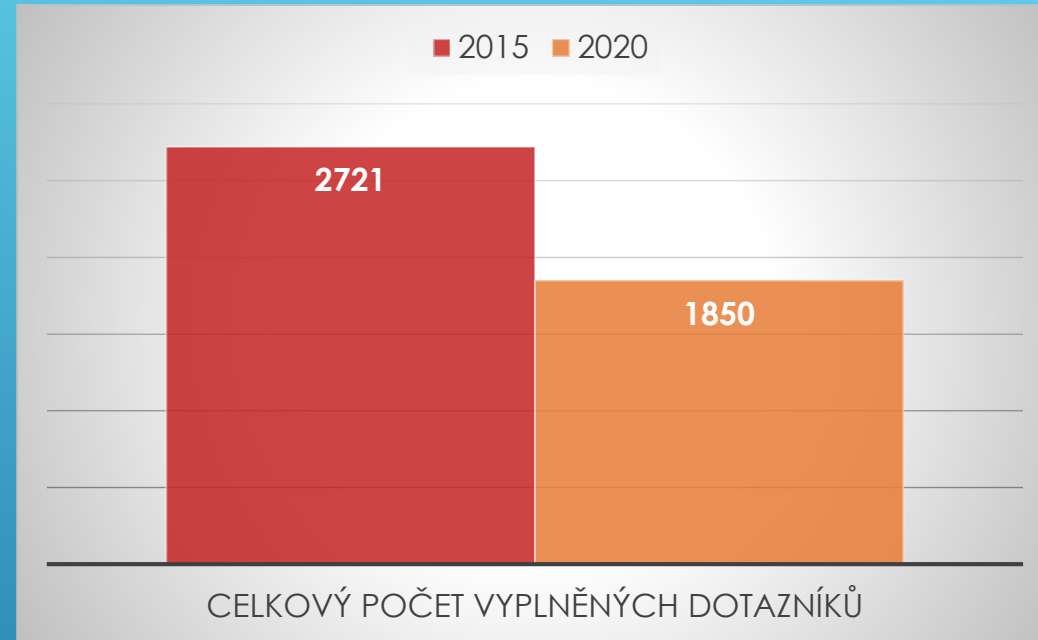
- ▶ Zjišťovat zvlášť děti a dospělé.
- ▶ Zapojit všechny knihovny.
- ▶ Výsledky ankety ovlivnila doba jejího průběhu - uzavření knihoven a omezení pohybu lidí.

CO SE NEPOVEDLO

Počet zúčastněných knihoven

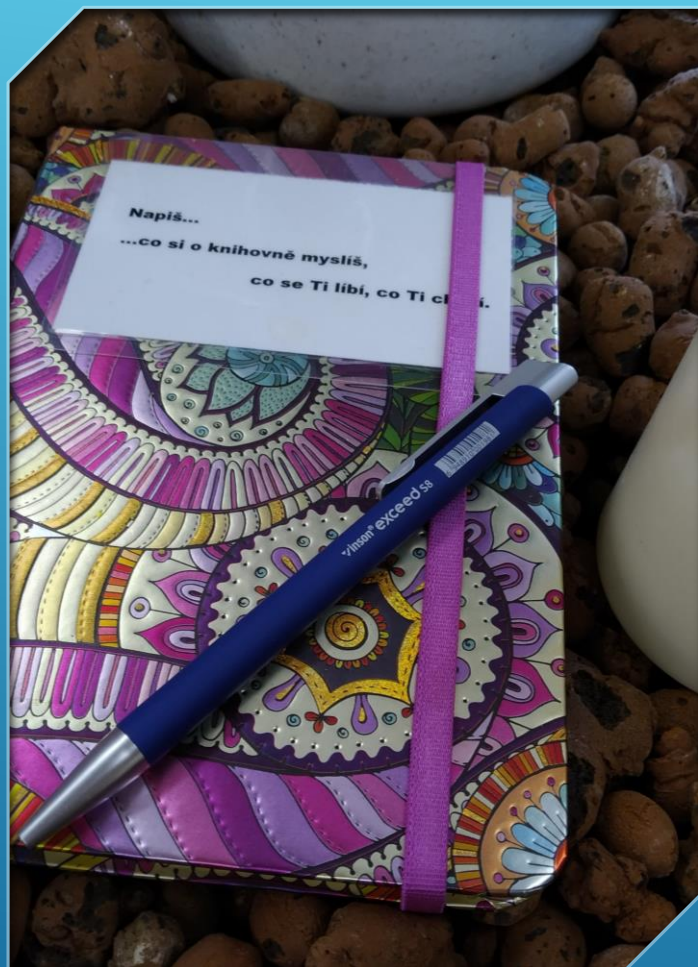
Počet vyplněných dotazníků

SROVNÁNÍ OBOU ANKET

- ▶ „Připomínky nemám – vše jako splněný sen.“
- ▶ „Budu rád, když se podaří v této debilní době, udržet úroveň knihovny takovou jako dosud.“

POTĚŠÍ...

KONTAKT

tomancova@kfbz.cz

Krajská knihovna Františka Baroše ve Zlíně

14 15
BAŤOV INSTITUTE

KRAJSKÁ KNIHOVNA
FRANTIŠKA BARTOŠE
VE ZLÍNĚ
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

- ▶ *Standard pro dobrou knihovnu: metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky.* 4. přepracované vydání. Praha: Národní knihovna České republiky - Knihovnický institut, 2020. 13 stran. ISBN 978-80-7050-725-4.

POUŽITÁ LITERATURA